അസാധാരണമായ പെൺപോരാട്ടം

ലെയ്മാ ബോവി / കരോൾ മിതേഴ്സ്

ആഭ്യന്തരയുദ്ധം തളർത്തിയ ലൈബീരിയയുടെ സമാധാനത്തിനു വേണ്ടിയും സ്ത്രീകളുടെ അവകാശത്തിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിക്കുന്ന ലെയ്മാ ബോവിയുടെ ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകൾ. ഗാർഹിക പീഡനത്തിന്റെ ഇരകൂടിയായ ലെയ്മ പ്രതിസന്ധികളിൽ തളരാതെ ജീവിതത്തെ മുന്നോട്ടു നയിച്ചു. സംഘർഷമേഖലകളിലെ പ്രധാന ഇരകൾ സ്ത്രീകളും കുട്ടികളുമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിയ ലെയ്മ നിഷ്ഠുരരായ ഭരണാധികാരികൾക്കെതിരായും യുദ്ധപ്രഭുക്കന്മാർക്കെതിരേയും പോരാടി. സ്ത്രീകളുടെ സുരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിയും സമാധാനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സമ്പൂർണ്ണമായി പങ്കെടുക്കുവാനുള്ള സ്ത്രീകളുടെ അവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും അക്രമരഹിതമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ പോരാടിയതിന് 2011-ലെ നൊബേൽ സമാധാന പുരസ്കാരത്തിന് ലെയ്മാ ബോവി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു.

"എത്ര മോശപ്പെട്ട കാലത്തും മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉത്കൃഷ്ട മാതൃകകൾക്ക് തിളക്കമുള്ളതായിത്തീരാൻ കഴിയും എന്നു മൈറ്റി ബി ഔവർ പൗവേഴ്സ് നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു."

ആർച്ച്ബിഷപ്പ് ഡസ്മണ്ട് ടുട്ടു
(നൊബേൽ പുരസ്കാര ജേതാവ്, 1984)

"മാനവികതയുടെ ഏറ്റവും ദുഷിച്ച മുഖത്തിനു സാക്ഷിയായവളാണ് ലെയ്മ. അവർ ലൈബീരിയയെ അതിന്റെ ഇരുണ്ടകാലത്തുനിന്നു പുറത്തുകൊണ്ടുവന്നു. സ്ത്രീശക്തിയുടെയും വിശ്വാസത്തിന്റെയും കരുത്തിന്റെയും തെളിവായി ചരിത്രത്തിൽ ഇടംനേടിയിട്ടുള്ളതാണ് അവരുടെ ഈ ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകൾ"

എല്ലൻ ജോൺസൺ സർലീഫ്
(ലൈബീരിയൻ പ്രസിഡണ്ട്,
നൊബേൽ പുരസ്കാര ജേതാവ്, 2011)

വിവർത്തനം: കബനി സി.

കവർ ഡിസൈനർ: **വിശാഖ് രാജ്**

ഡിസി ബുക്സ്
www.dcbooks.com
ഓർമ്മ

ISBN 978-81-264-7444-8
E-book available
₹ 275

ലെയ്മാ ബോവി / കരോൾ മിതേഴ്സ് • അസാധാരണമായ പെൺപോരാട്ടം

dcb

സമാധാന നൊബേൽ സമ്മാന ജേതാവ്

അസാധാരണമായ പെൺപോരാട്ടം

MIGHTY BE OUR POWERS

A MEMOIR

LEYMAH GBOWEE WITH CAROL MITHERS

ലെയ്മാ ബോവി

കരോൾ മിതേഴ്സ്

'സമാധാനത്തിന്റെ അമ്മ' എന്നറിയപ്പെടുന്ന ലൈബീരിയൻ സ്ത്രീസമരനായിക ലെയ്മാ ബോവിയുടെ ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകൾ

LIBRARY
College Of Avian Sciences & Management
KVASU Thiruvazhamkunnu

COLLEGE OF AVIAN SCIENCES & MANAGEMENT
KVASU CAMPUS, THIRUVAZHAMKUNNU

Acc. No. 1209 Call No. 1209

This book should be returned on or before the date last given below.

ലെയ്മാ ബോവി

ലൈബീരിയയിലെ സമാധാനത്തിനുവേണ്ടിയും സ്ത്രീകളുടെ അവകാശത്തിനു വേണ്ടിയും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ലൈബീരിയയുടെ പ്രസിഡന്റായിരുന്ന ചാൾസ് ടെയ്‌ലറെ അധികാരത്തിൽനിന്നും പുറത്താക്കിയതിൽ മുഖ്യപങ്ക് വഹിച്ചു. 2011 ൽ 'സ്ത്രീകളുടെ സുരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിയും സമാധാന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സമ്പൂർണമായി പങ്കെടുക്കാനുള്ള സ്ത്രീകളുടെ അവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും അക്രമരഹിത മാർഗങ്ങളിലൂടെ പോരാടിയതിന് ലെയ്മാ ബോവി ലൈബീരിയയുടെ പ്രസിഡന്റ് എലൻ ജോൺസൺ സിർലീഫിനോടും യമനി പത്രപ്രവർത്തകയും സമാധാന പ്രവർത്തകയുമായ തവക്കുൽ കർമാനോടുമൊപ്പം സമാധാനത്തിനുള്ള നൊബേൽ പുരസ്കാരം പങ്കിട്ടു. നിലവിൽ ലെയ്മാ ബോവി വിമൻ പീസ് ആന്റ് സെക്യൂരിറ്റി നെറ്റ്‌വർക്ക് ആഫ്രിക്കയുടെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, പീസ് ഫൗണ്ടേഷൻ ആഫ്രിക്കയുടെ പ്രസിഡന്റ്, പീസ് ജാം ഫൗണ്ടേഷന്റെയും നൊബേൽ വിമൻസ് ഇനിഷ്യേറ്റീവിന്റെയും ഡയറക്ടർ, ആഫ്രിക്കൻ വിമൻ ലീഡേഴ്സ് നെറ്റ്‌വർക്ക് ഫോർ റീപ്രൊഡക്ടീവ് ഹെൽത്ത് ആന്റ് ഫാമിലി പ്ലാനിങ്ങിന്റെ അംഗം എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വിർജീനിയയിലെ ഹാരിസൺ ബർഗ് ആസ്ഥാനമായ ഈസ്റ്റേൺ മിനൊനൈറ്റ് സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും ബിരുദാനന്തരബിരുദം നേടിയ ബോവി ഒരു ദത്തുപുത്രിയടക്കം ആറു മക്കളുടെ അമ്മയാണ്.

കരോൾ മിതേഴ്സ്

പത്രപ്രവർത്തകയും എഴുത്തുകാരിയും. കരോൾ മിതേഴ്സിന്റെ ലേഖനങ്ങൾ നിരവധി ദിനപത്രങ്ങളിലും ദേശീയ മാസികകളിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭർത്താവിനോടും മകളോടുമൊപ്പം ലോസ് ഏഞ്ചലസിൽ താമസിക്കുന്നു.

കബനി സി.

തൃശൂരിൽ ജനനം. സിവിക് ചന്ദ്രന്റെയും ശ്രീദേവിയുടെയും മകൾ. ഇംഗ്ലിഷിൽ ബിരുദവും ബിരുദാനന്തരബിരുദവും. *ടു നോ എ വുമൺ* (അമോസ് ഓസ്), *ബൈദി റിവർ പീദ്ര ഐ സാറ്റ് ഡൗൺ ആന്റ് വെപ്റ്റ്* (പൗലോ കൊയ്‌ലോ), *സോഷ്യലൈറ്റ് ഈവനിങ്സ്, സ്ട്രേഞ്ച് ഒബ്സഷൻ, ശോഭാ @ 60* (ശോഭാ ഡേ), *ലെറ്റേഴ്സ് ഫ്രം ബർമ്മ* (ഓങ് സാൻ സൂക്കി), *അൺബോവ്ഡ്* (വാൻഗാരി മതായ്), *ഡോട്ടർ ഓഫ് ദ ഈസ്റ്റ്* (ബേനസീർ ഭൂട്ടോ) തുടങ്ങി പന്ത്രണ്ടോളം കൃതികൾ വിവർത്തനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. *പച്ച മറ്റൊരു നിറമല്ല* എന്നൊരു ലേഖനസമാഹാരവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കോഴിക്കോട്ട് സ്ഥിരതാമസം.

ലെയ്മാ ബോവി, കരോൾ മിതേഴ്സ്

അസാധാരണമായ പെൺപോരാട്ടം

വിവർത്തനം
കബനി സി.

dcb ഡി സി ബുക്സ്

MALAYALAM LANGUAGE
ORIGINAL ENGLISH TITLE
Mighty Be Our Powers: A memoir

MEMOIR
by Leymah Gbowee, Carol Mithers

MALAYALAM TITLE
Asadharanamāya Penporattam

Translated by Kabani C.
Copyright © 2011 by Leymah Gbowee
First Published in the United States by Beast Books,
a member of The Perseus Books Group

Rights Reserved
First Published December 2016

PUBLISHERS
D C Books, Kottayam 686 001
Kerala State, India
Literature News Portal: www.dcbooks.com
Online Bookstore: www. onlinestore.dcbooks.com
e-bookstore: ebooks.dcbooks.com
Customercare: customercare@dcbooks.com, 9846133336

DISTRIBUTORS
D C Books-Current Books

D C BOOKS LIBRARY CATALOGUING IN PUBLICATION DATA
Gbowee, Leymah., Mithers, Carol.
Asadharanamaya Penporattam/Leymah Gbowee, Carol Mithers;
Malayalam translation / Kabani C.
292p., 21cm.
ISBN 978-81-264-7444-8.
1. Malayalam translation of 'Mighty be our powers: A memoir.
1. Memoir 2. Malayalam translation. I. Title. II. Title-English. III. Kabani C.
920- dc 22.

No part of this publication may be reproduced, or transmitted in any form or
by any means, without prior written permission of the publisher.

ISBN 978-81-264-7444-8

Printed in India
at D C Press, Kottayam, INDIA.

D C BOOKS: THE FIRST INDIAN BOOK PUBLISHING HOUSE TO GET ISO CERTIFICATION

₹ 275.00

709/16-17-Sl.No. 15962-dcb 6539- 1000-8222-11-16-Itc. 17.0-p sc-r rj-d jo

എന്റെ സഹോദരി ജനീവയ്ക്ക്

മാത്രമാണ് ഞങ്ങളുടെ സഹനത്തെ ഉപയോഗിക്കുക. ഞങ്ങളെ കൂടെ ക്കൂട്ടുകയാണെങ്കിൽ അത് 'വൈകാരികത തുളുമ്പുന്ന കഥകളു'ണ്ടാക്കാൻവേണ്ടി മാത്രമാണ്. ഞങ്ങൾ ആഫ്രിക്കക്കാരാണെങ്കിൽ ആശയറ്റ ദയനീയഭാവങ്ങളും കീറിപ്പറിഞ്ഞ വസ്ത്രങ്ങളും തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മുലകളുമായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെടാനും പാർശ്വവത്കരിക്കപ്പെടാനും സാദ്ധ്യതയേറെയാണ്. ഇരകൾ—ലോകത്തിന് പരിചയമുള്ള ഞങ്ങളുടെ പ്രതിച്ഛായ ഇതാണ്. വിൽക്കാൻ എളുപ്പമായ പ്രതിച്ഛായയും ഇതുതന്നെയാണ്.

ഒരിക്കലൊരു വിദേശപത്രപ്രവർത്തകൻ എന്നോടു ചോദിച്ചു: "ലൈബീരിയയിലെ യുദ്ധത്തിനിടെ നിങ്ങൾ മാനഭംഗത്തിനിരയായിട്ടുണ്ടോ?"

ഇല്ലെന്ന് ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾക്ക് എന്നിലുള്ള താത്പര്യം നശിച്ചു.

ലൈബീരിയയിലെ യുദ്ധത്തിനിടയിലാരുംതന്നെ സ്ത്രീജീവിതത്തിന്റെ മറുപുറയാഥാർത്ഥ്യം എഴുതിയതേയില്ല. പട്ടാളത്തിൽ ചേർക്കാനോ കൊല്ലാൻവേണ്ടിയോ പുരുഷന്മാരെ തിരയുന്ന പട്ടാളക്കാരുടെ കണ്ണിൽനിന്നും സ്വന്തം ഭർത്താക്കന്മാരെയും ആൺമക്കളെയും ഞങ്ങളെങ്ങനെ മറച്ചുപിടിച്ചെന്നോ നരകത്തീയുടെ നടുവിലും കാതങ്ങൾ താണ്ടി കുടുംബത്തിനുവേണ്ട ആഹാരവും വെള്ളവും എങ്ങനെ കണ്ടെത്തിയെന്നോ ആരുമറിയില്ല. ശാന്തിയും സമാധാനവും തിരികെവരുമ്പോൾ പടുത്തുയർത്താനായി എന്തെങ്കിലും അവശേഷിച്ചിരിക്കണമെന്ന വാശിയോടെ ജീവിതത്തെ മുമ്പോട്ടുതന്നെ നയിച്ചതെങ്ങനെയെന്നോ പെൺസാഹോദര്യകൂട്ടായ്മകളിലൂടെ എങ്ങനെ കരുത്തുണ്ടാക്കിയെന്നോ മുഴുവൻ ലൈബീരിയക്കാർക്കും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി എങ്ങനെ ശബ്ദമുയർത്തിയെന്നോ ആരും അന്വേഷിച്ചതേയില്ല.

ഇത് സാമ്പ്രദായികമട്ടിലുള്ള യുദ്ധകഥയല്ല. മറ്റാരുംതന്നെ നിവർന്നുനിൽക്കാത്ത ഒരുകാലത്ത് നിർഭയം നിവർന്നുനിന്ന, വെള്ളവസ്ത്രമണിഞ്ഞ പോരാളികളെക്കുറിച്ചാണിത്. സംഭവിക്കാവുന്ന ഏറ്റവും മോശം കാര്യങ്ങളെല്ലാംതന്നെ ഞങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. യുദ്ധത്തിനെതിരെ ശബ്ദമുയർത്താനും ഞങ്ങളുടെ മണ്ണിലേക്ക് വിവേകം തിരിച്ചുകൊണ്ടുവരാനുമുള്ള ധീരതയും നിശ്ചയദാർഢ്യവും ധാർമ്മികമായ സ്പഷ്ടതയും ഞങ്ങൾ നേടിയതെങ്ങനെ എന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ് ഈ ഓർമ്മക്കുറിപ്പ്.

നിങ്ങളിത് മുമ്പു കേട്ടുകാണാനിടയില്ല. ഇതൊരു ആഫ്രിക്കൻ സ്ത്രീയുടെ കഥയാണ്. ഞങ്ങളുടെ കഥകൾ അപൂർവ്വമായേ പറയപ്പെടാറുള്ളൂ.

നിങ്ങൾ എന്റെ കഥ കേൾക്കണമെന്ന് ഞാൻ അതിയായി ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഉള്ളടക്കം

ഭാഗം 1

1. ഇതെന്റെ ലോകമാണ് 13
2. ഈ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് നമ്മൾ ഉടനടി ഒരു പരിഹാരം കാണും 28
3. മരണമെത്തുന്ന പ്രായം എനിക്കായിട്ടില്ല 41
4. കെണി 58
5. അപരിചിതഭൂമിയിലെ നിസ്സഹായത 80
6. സമാധാനത്തിന്റെ ഒരു തിരിവെട്ടം 93

ഭാഗം 2

7. അതെ, നിനക്കതു കഴിയും 101
8. ടെയ്‌ലറുടെ ആൺകുട്ടികൾ 112
9. ജനീവയോടൊപ്പം പുതിയ ഭവനത്തിൽ 123
10. തങ്ങളുടെ ശബ്ദം തിരിച്ചറിയാൻ സ്ത്രീകളെ സഹായിക്കുന്നു 131
11. നിശ്ശബ്ദമായി ശൃംഖല തീർക്കുന്ന സ്ത്രീ ജനിക്കുന്നു 143
12. ഒരിക്കലും നിർത്തരുത് 155
13. സമാധാനത്തിനായി നേർക്കുനേർ 170
14. സമാധാന ചർച്ചകൾ വെറും ചർച്ചകൾ മാത്രമാകുമ്പോൾ 194

ഭാഗം 3

15. യുദ്ധം യഥാർത്ഥത്തിൽ അവസാനിച്ചുവോ 211
16. മുന്നോട്ടു നീങ്ങാനുള്ള സമയം 227
17. ഒരു അവിചാരിത നഷ്ടം 239
18. ഒരു നവ സ്ത്രീശൃംഖലയുടെ ഉദയം 246
19. പ്രേ ദ ഡെവിൾ ബാക്ക് ടു ഹെൽ 261
20. എന്റെ രാജ്യത്തെ സഹായിക്കുമ്പോൾ 267
21. കഥ തുടരുന്നു 274

പദസൂചി 283

ഭാഗം 1

ഞാൻ കേട്ടു. ചുറ്റുമുള്ളവർ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടപ്പോഴും ഭീഷണിപ്പെടുത്തപ്പെട്ടപ്പോഴും അവൾ അവരെ പുറത്തിറക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. എവിടെയാണ്, എങ്ങനെയാണ് പോരാട്ടം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതെന്ന് ഒരു റേഡിയോശൃംഖലയിലൂടെ അവൾ ചുറ്റുമുള്ളവരെ അറിയിച്ചു. അതിക്രമങ്ങൾക്കു പേരുകേട്ട ഒരു വിമതനേതാവിന്റെ അടുത്തുപോയി അവളും സംഘവും സമാധാനത്തിനുവേണ്ടി കെഞ്ചി. അയാൾ നീട്ടിയ കൈ സ്വീകരിക്കാതെ അവൾ മരണത്തെത്തന്നെ മുന്നിൽ കണ്ടു.

അവൾ അവസാനം ആ പ്രദേശം വിട്ട് കിൻഹാസയിലേക്കു പോയി. ആ നഗരത്തിൽവെച്ചു നടന്ന ഒരു ശില്പശാലയിൽ ഞാനവളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞു. സംസാരം അവസാനിപ്പിച്ചപ്പോൾ നാട്യമൊട്ടുമില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ കയ്യുയർത്തിപ്പിടിച്ചു.

"അത് ഞാനായിരുന്നു."

അവളെപ്പോലെയുള്ള സ്ത്രീകൾ കാരണമാണ്, ഞങ്ങളെപ്പോലുള്ള സ്ത്രീകൾ കാരണമാണ് ദുർഭരണങ്ങൾ ഒരിക്കലും വിജയിക്കാത്തത്, തിന്മയെ നന്മ എപ്പോഴും തോല്പിക്കുന്നത്. എന്റെ ജീവിതകാലത്തല്ലെങ്കിൽപ്പോലും സമാധാനം ലോകമെമ്പാടും വിരുന്നുവരികതന്നെ ചെയ്യും. നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളിൽതന്നെ അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിൽ, നിങ്ങളുടെ സഹോദരിമാരെയും മാറ്റത്തിന്റെ സാധ്യതയെയും വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്ക് എന്തും ചെയ്യാനാകുമെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ആ ജോലി അങ്ങേയറ്റം ദുഷ്കരമാണ്. ചെയ്യാനുള്ള കാര്യങ്ങളുടെ വലിപ്പം നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്നതാണ്. എന്നാൽ ദിവസവും ദുരിതങ്ങൾക്കെതിരേ പോരാടുന്ന സമൂഹങ്ങളെ നോക്കൂ. അവർ ജീവിതം തുടരുന്നു—അവരുടെ കണ്ണുകളിൽ നിങ്ങൾ പ്രത്യാശയുടെ പ്രതീകമാണ്. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളും പ്രവർത്തനം തുടരേണ്ടതുണ്ട്. അത് നിർത്താനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം നിങ്ങൾക്കില്ല.

ഒരിക്കലും അവസാനിപ്പിക്കരുത്. ലൈബീരിയക്കാരിയായ വൃദ്ധയുടെ ശബ്ദം കാതിൽ മുഴങ്ങുന്നു. *ഒരിക്കലും അവസാനിപ്പിക്കരുത്.*

ആ വൃദ്ധയോടുള്ള എന്റെ മറുപടി ഇതാണ്: ഞാൻ ഒരിക്കലും അവസാനിപ്പിക്കുകയില്ല.

പദസൂചി

അക്ര 50, 131, 141, 212
അക്കോസോമ്പോ 195
അടിമസംസ്കാരം 263
അന്തർദേശീയ വനിതാദിനം 264
അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ 264
അബിഗെയ്ൽ ഡിസ്നി 246
അമേരിക്ക 18, 32, 79, 94, 239
അമേരിക്കൽ ജ്യൂയിഷ് വേൾഡ് സർവ്വീസ് 191
അമോസ് സോയർ 30, 52
അർജന്റീന 264
അൽഹാജി ക്രോമ 76, 122
അസാതു ബെൻ കെനത്ത് 143
അസോസിയേഷൻ ഫോർ കോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷണൽ ഡിമോക്രസി ഇൻ ലൈബീരിയ 31
അറ്റ്ലാന്റ 221
ആഫ്രിക്കൻ ഫെമിനിസ്റ്റ് ഫോറം 281
ആഫ്രിക്കൻ വിമൻസ് ഡെവലപ്മെന്റ് ഫണ്ട് 191, 227, 281
ആഭ്യന്തരയുദ്ധം 234
ആർതർ 85
ആൽബർട്ട് കാർപേ 63
ഇകോമ അലഗ 235
ഇക്കോമോഗ് 61, 79
ഇക്കോവാസ് 54
ഇന്തോനേഷ്യ 218
ഇന്റർനാഷണൽ കോണ്ടാക്റ്റ് ഗ്രൂപ്പ് ഓൺ ലൈബീരിയ 170
ഇന്റർറിലിജിയസ് കൗൺസിൽ ഓഫ് ലൈബീരിയ 170
ഇരിപ്പുസമരം 176, 197, 232, 262
ഇറാഖ് 46, 264
ഈസ്റ്റേൺ മിനോനൈറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി 225, 226
ഉഗാണ്ട 235
ഉപരോധം 182
എക്സ്ട്രാ ടെറിറ്റോറിയൽ ടോർച്ചർ സ്റ്റാറ്റ്യൂട്ട് 272
എസ്ഥി ഫാൽക്കോ 262
എത്വേഡ ഷുഗേഴ്സ് കൂപ്പർ 148
എൻപിഎഫ്എൽ 34, 46, 62, 76
എലൻ ജോൺ സിർലീഫ് 30, 94, 199
എംഎസ് ഫൗണ്ടേഷൻ ഫോർ വുമൺ 252
ഏണസ്റ്റ് ബായ് കൊറോമ 253
ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ 125, 142, 194, 231
ഓപ്പൺ സൊസൈറ്റി ഇനിഷ്യേറ്റീവ് ഫോർ വെസ്റ്റ് ആഫ്രിക്ക 199
ഓപ്പറേഷൻ ഒക്ടോപസി 64
ഓഫ് ലൈബീരിയ 34
അംബർ 68, 92
കൺസേൺഡ് ക്രിസ്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിറ്റി 158
കപെലെ 14, 19, 48
കിസ്ത്യൻ ജോൺസൺ 120
കിസി 19
കുട്ടിപ്പട്ടാളക്കാർ 226
കെനിയ 264
കൊസോവോ 46
കൊറിയ 264

കോട്ട് ഡി ഐവറി 28, 46, 81
കോഫ 14, 39
കോഫി അന്നൻ 199
കോംഗോ 19
കോംഗോ 281
കൗൺസിൽ ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ് 76
കംബോഡിയ 264
ക്രാൻ ഗോത്രം 30, 42
ക്രിസ്ത്യൻ വിമൻസ് പീസ്
ഇനീഷ്യേറ്റീവ് 157
ക്ലിയോ 121
ഗാന്ധി 138
ഗിനിയ 16, 145
ഗോൾഡൻ ബട്ടർഫ്ളൈ
പുരസ്കാരം 266
ഗ്രുബർ വിമൻസ് റൈറ്റ്സ്
പുരസ്കാരം 266
ഗ്രെബോ 19
ഗ്രേസ് ജാർസർ 158
ഗ്രേസ് മൈനർ 180, 191
ഗ്ലോബൽ ഫണ്ട് ഫോർ വിമൻ 191
ഗ്ലോറിയ സ്റ്റെയിനമിൻ 248, 252
ഘാന 28, 54, 131, 244
ചാൾസ് ടെയ്ലർ 28, 34, 52, 91,
122, 161, 180, 195
ജനകീയമുന്നേറ്റം 265
ജനറൽ അബ്ദുൾ സലാമി
അബൂബക്കർ 194, 204
ജനീവ 14, 24, 123, 224
ജയിൻ ഫോണ്ട 262
ജർമ്മനി 264
ജസ്റ്റീന മുക്കോകോ 281
ജാനറ്റ് ജോൺസൺ 158, 261
ജിനി റെറ്റിക്കറ 246
ജിയൂഡ് ബ്രയാന്റ 208, 212
ജിയോ 19
ജീൻപോൾ ലഡറാക്ക 224
ജെയ്ഡിൻ ടെൽമ
അബിഗെയ്ൽ 274
ജെയിംസ് മൺറോ 18
ജോൺ എഫ്. കെന്നഡി
പ്രൊഫൈൽ ഇൻ കറേജ്
പുരസ്കാരം 266
ജോൺ എഫ്. കെന്നഡി
മെഡിക്കൽ സെന്റർ 54
ജോൺ ജെയ് കോളജ് ഓഫ് ക്രിമി
നൽ ജസ്റ്റിസ് പുരസ്കാരം 266
ജോർജ്ജ് വീയ 230
ജോർജ്ജിയ 264
ജോഷ്വ 65
ജോസഫ് കോളി 121
ജോസഫ് ബൊവാകെ 230
ജോസഫൈൻ 15, 25
ടക്കോർഡി 81
ടബ്മൻ ബൂലെവാർദ് 17, 44, 54
ടാനോ റിവർ 49
ടി.എച്ച്.ആർ.പി 108, 113, 123, 144
ടുണ്ഡേ 73, 102, 123, 218, 247
ടൊർണോലാ വർപില 139, 237
ടോഗോ 145
ടൗണി 231
ട്വന്റിഫസ്റ്റ് സെഞ്ചുറി ലീഡർ 266
ട്രൂത്ത് ആന്റ് റീകൺസീലിയേഷൻ
കമ്മീഷൻ (ടി.ആർ.സി.) 220
ട്രോമ ഹീലിങ് ആന്റ് റീകൺസിലി
യേഷൻ പ്രോഗ്രാം 106
ഡയമണ്ട് 128
ഡാനിയൽ 58, 62, 77, 91, 133
ഡിഡിആർ- 213
തെരഞ്ഞെടുപ്പ് 231, 252
തെൽമ ഇക്കിയോർ 140
ദർഫറി 265
ദക്ഷിണാഫ്രിക്ക 195, 264
ദി പൊളിറ്റിക്സ് ഓഫ് ജീസസ് 117
ദേശീയ വിദ്യാഭ്യാസനയം 270
നവോമി കാംബെൽ 272
നാഷണൽ പാട്രിയോടിക് ഫ്രണ്ട്
നാഷണൽ സെക്യൂരിറ്റി
ഏജൻസി 21

നുക്കു 92
നെതർലാന്റ്സ് 264
നെഹ്കോപ്പി 274
നൈജർ 141
നൈജീരിയ 79, 94, 145
പാർലമെന്റ് 176
പീസ് ഔട്ട്റീച്ച് പ്രോഗ്രാം 161
പീസ് ഗേൾസ് ലീഡർഷിപ്പ്
ഡയലോഗ് 277
പുഡു 110
പെൻസിൽവാനിയ 262
പെയിൻ അവന്യൂ 36
പെയിൻസ്വില്ല 29, 54
പെറു 264
പോളണ്ട് 264
പ്രിൻസ് ജോൺസൺ 47, 51, 122
പ്രിൻസ് യോർമി ജോൺസൺ 38
പ്രേ ദ ഡെവിൾ ബാക്ക് ടു
ഹെൽ 261
ഫത്ത 14, 21, 25, 95
ഫീമെയിൽ ജേർണലിസ്റ്റ്
അസോസിയേഷൻ 158
ഫീമെയിൽ ലോ എൻഫോഴ്സ്
മെന്റ് അസോസിയേഷൻ 158
ഫോക്കസ് ഓൺ ആഫ്രിക്ക 186
ഫോഡെ സാൻകോ 72
ഫ്രീടൗൺ 253
ബൾക്ക് ചാലഞ്ച് 81
ബാസ 19
ബി ബി സി 29
ബിബി കോളി 271
ബുദുബുറാ 50, 58
ബുർക്കിന ഫാസോ 46, 145
ബുഷ്റോഡ് ദ്വീപ് 101, 201
ബെല 19
ബോസ്നിയ 46
ബ്ലൂ റിബൺ ഫോർ പീസ് 266
ഭരണഘടന 18
ഭാരം ഇറക്കിവയ്ക്കൽ 277
മൺറോവിയ 13, 16, 32, 59, 94
മദർ പാടേൺ കോളജ് ഓഫ്
ഹെൽത്ത് സയൻസസ് 106
മന്ദിംഗോ ഗോത്രം 46, 160
മഹാത്മാഗാന്ധി 117
മറിയാമ ബ്രൗൺ 158, 171
മാനോ റിവർ യൂണിയൻ വിമൻസ്
പീസ് നെറ്റ്വർക്ക് 147
മാർട്ടിൻ ലൂഥർ കിങ് ജൂനിയർ 117
മാർവോപ്നെറ്റ് 194
മാല 24, 91
മൂവ്മെന്റ് ഫോർ ഡിമോക്രസി ഇൻ
ലൈബീരിയ 166
മെക്സിക്കോ 264
മേരി വിൽസൺ 252
മോഡൽ 272
യു എൻ മിഷൻ ഇൻ
ലൈബീരിയ 213
യുഎൻഡിപി 229
യുഎസ് എയ്ഡ് 221
യുണൈറ്റഡ് അറബ്
എമിരേറ്റ്സ് 264
യുണൈറ്റഡ് ഫോർ
റീകൺസീലിയേഷൻ ആന്റ്
ഡിമോക്രസി 134
യുദ്ധകുറ്റക്കോടതി 233
യുദ്ധം 211
യൂണിഫെം 216
യൂണിസെഫ് 70
രക്ത വജ്രങ്ങൾ 272
ലിന്റോര 233
ലിന്റോര ഡയാവര 229
ലിബിയ 46
ലീമു 239
ലൂഥറൻ വേൾഡ് ഫെഡറേഷൻ 73
ലൂയിസ് ഡയമണ്ട് 224
ലൂർദ് 163
ലൂഷ്യ 189
ലൈബീരിയ 18, 52, 134, 141

ലൈബീരിയൻ കൗൺസിൽ ഓഫ്
ചർച്ച് 45
ലൈബീരിയൻ ക്രിസ്ത്യൻ
ഇനീഷ്യേറ്റീവ് 215
ലൈബീരിയൻ വിമൻസ്
ഇനീഷ്യേറ്റീവ് 147, 182, 213, 268
ലൈംഗികസമരം 188
ലോഗൻ 48
ലോഫ പ്രവിശ്യ 46
ലോമ 19
വാനെപ് 131, 138
വാർ ആന്റ് പീസ് 199
വിപ്നെറ്റ് 21, 144, 146, 176,
177, 235
വിപ്സെൻ 248, 252
വിർജീനിയ 225
വില്യം ടോൾബെർട്ടി 30
വെർബാ ഗെയ്ഫ്ളർ 230
വെസ്റ്റ് ആഫ്രിക്ക നെറ്റ്‌വർക് ഫോർ
പീസ്ബിൽഡിങ് 127
വെസ്റ്റ് ആഫ്രിക്കൻ വിമൻസ്
പോളിസി ഫോറം 276
വെസ്റ്റ് ബാങ്ക് 265
വേൾഡ് കൗൺസിൽ ഓഫ്
ചർച്ചസ് 157
വേൾഡ് ഫുഡ് പ്രോഗ്രാം 125, 218
വൈബ ലോമോ 109, 126
വോട്ടർ പട്ടിക 230
ശില്പശാല 141
ഷുഗേഴ്സ് 239
സ്കാൻഡിനേവിയ 276
സ്പ്രിഗ്സ്പെയിൻ 14
സമാധാന ഉടമ്പടി 227
സമാധാന ചർച്ച 182, 194
സമാധാനത്തിന്റെ സ്ത്രീകൾ 230
സമാധാനവീട് 233
സമ്മതിദാനാവകാശം 228
സാൻ പെദ്രോ 81
സാൻഡേ 23
സാമുവൽ ഡോ 17, 30
സാം ഡോ 127, 236
സിഎൻഎൻ 186
സിയറ ലിയോൺ 16, 32, 50, 72,
145, 203
സിംഗോർ 47
സിംബാബ്‌വേ 259
സെനെഗൽ 145
സെന്റർ ഫോർ കോൺഫ്ളിക്റ്റ്
റസല്യൂഷൻ 234
സെസിലിയ 229
സെറ്യൂ 150, 229, 233
സ്വയം അറിയൽ 255
സ്വർണ്ണപ്പൊടി 41
സ്വിറ്റ്സർലന്റ് 222
സ്വീഡൻ 241
സ്ലോബോദാൻ മിലോസെവിച്ച് 196
ഹെർ സ്റ്റോറീസ് 221
ഹോളണ്ട് 67
റഫ്യൂജി വിമൻ പീസ് അംബാസി
ഡർ പുരസ്കാരം 266
റവറന്റ് കോളി 109
റഷ്യ 264
റുവാണ്ട 46, 245, 264
റൂസ്‌വെൽറ്റ് ജോൺസൺ 76, 122
റോബർട്ട് ഡി നീറോ 262
റോസി ഓ ഡോണൽ 262